

“దేవుణ్ణు ఆరోపించబడినట్లుగా!”

(1:18-25)

గత పాఠంలో మనం, పౌలు యొక్క చర్చనీయాంశపు ప్రతిపాదనపై దృష్టి నిలిపాం:

సవార్తను గూర్చి నేను సిగ్గుపడువాడను కాను. ఏలయనగా నమ్ము ప్రతివానికి, మొదట యూదునికి, గ్రీసుదేశస్థునికి కూడ రక్షణ కలుగజేయుటకు అది దేవుని శక్తియై యున్నది. ఎందుకనిన “నీతిమంతుడు విశ్వాస మూలముగా జీవించునని” వ్రాయబడిన ప్రకారము విశ్వాసమూలముగా అంతకంతకు విశ్వాసము కలుగునట్లు దేవుని నీతి దానియందు బయలుపరచబడుచున్నది (1:16, 17).

అలాటి రూఢియైన మాట తరువాత, దేవుని ప్రేమను గూర్చి పౌలు చెప్పాలని మనం ఎదురు చూస్తాం. దానికి ప్రతిగా, అతడు తన దృష్టిని దేవుని ఉగ్రతవైపుకు మళ్లించాడు. వచనం 18 యిలా అంటుంది, “... సమస్త భక్తిహీనతమీదను, దుర్నితమీదను దేవుని కోపము పరలోకమునుండి బయలుపరచబడుచున్నది.” 16వ వచనంలో సార్వత్రికమైన దేవుని ప్రేమా ఏర్పాటు యొక్క స్వభావాన్ని (“ప్రతివానికి”) పౌలు నొక్కి చెప్పాడు; ఆ ఏర్పాటు సార్వత్రికంగా అవసరమైయుంది అని యిప్పుడు స్థాపించుతున్నాడు. పైగా, రక్షణ అటు యూదులకును యిటు అన్యజనులకును అని కూడా పౌలు ప్రకటించాడు. “యూదులు, గ్రీసుదేశస్థులు కూడ పాపం క్రింద ఉన్నారని” యిప్పుడు అతడు స్పష్టపరచుతున్నాడు (3:9). 1:18-32లో ప్రాథమికంగా అన్యజనులును, 2:1-3:8లో యూదులును, 3:9-20లో సమస్త మానవ జాతియు పౌలు మనస్సులో ఉన్నారు.

ఈ పాఠం 1:18-25లో యిమధ్యబడియుంది. “ఎందుకనిన,” “ఏలయనగా” అనే కలిపే పదాల కొరకు లేఖన భాగమంతటిని తిలకించు. “కలిపే” ఈ పదాలు లేకుండ సరళంగా చదువబడుతుందని కొందరు తర్జుమాదారులు తలంచి, కొన్నింటిని వదలివేశారు, కాని ప్రతిదీ ముఖ్యమైనదే. John R. W. Stott యిలా గుర్తించాడు, “[పౌలు] చేస్తున్న ప్రతిపాదన గ్రీకు సముచ్చయలైన *gar* లేక *dioti* ‘కొరకు’ లేక ‘ఏలయనగా’ అనేవాటిచే ముందున్నవి కలుపబడుతుంటాయి.”¹ పాయింటు వెంట పాయింటుతో అన్యజనులకు వ్యతిరేకంగా, క్రమబద్ధంగా సంగతిని నిర్మిస్తున్నాడు.

1:18కి ముందు ఈ మాటలు పెట్టబడియుండవచ్చునని చెప్పబడింది: “మీరు వినండి! మీరు వినండి! కోర్టు యిప్పుడు సమావేశమైయుంది!”² కోర్టు గదిలో ఉన్నట్లుగా పౌలు తన సంగతిని చెప్పాడు. *Gar* మరియు *dioti* అతడు ఉపయోగించిన ప్రతిపాఠి, లేవనెత్తగలిగే ఆక్షేపణకు అతడు బదులిస్తున్నాడు.³ పౌలు ఆలోచనలు ఎలా పెంపొందింపబడుతున్నాయో చూడడానికి, అపొస్తలునికిని, విరోధికిని మధ్య పలు దృశ్యాలను మనం ఊహించాలి.

దోషారోపణ: పాపం చేసిన దోషం (1:18ఎ)

ఊహించబడే వాగ్వాదం

ప్రత్యర్థి: “మనుష్యులను నీతిమంతులనుగా తీర్చి దిద్దే దేవుని ఏర్పాటు సువార్తయందు బయలుపరచబడిందని నీవు అన్నావు. దేవుడు ప్రేమామయుడైనందున, ఆయన ఎవనికి నిశ్చయంగా విధింపడు, ఆలాటప్పుడు, ఆలాటి ఏర్పాటుకు అవసరమైనా ఉందా?”

పౌలు: “అవును, ఆలాటి అవసరత ఉంది, ఎందుకంటే దేవుడు ఉగ్రుడైన దేవుడై యున్నాడు. అందరు పాపులు, పాపము శిక్షింపబడాలని దేవుని ఉగ్రత డిమాండ్ చేస్తుంది!”

విశదపరచే మూల వాక్యం

లేఖనం యిలా ఆరంభమౌతుంది, “... మనుష్యుల యొక్క సమస్త భక్తిహీనతమీదను దుర్నీతిమీదను దేవుని కోపము పరలోకమునుండి బయలుపరచబడుచున్నది” (18ఎ వచనం). దేవుని నీతి బయలుపరచబడినట్లుగానే (17 వచనం), దేవుని కోపమును బయలుపరచబడింది. దేవుని నీతి సువార్తయందు బయలుపరచబడింది (16, 17 వచనాలు). దేవుని కోపము బయటైనందు, చరిత్రయందు, మరియు (మనం చూడబోయేలా) నేటి దినపు జీవితంలో బయలుపరచబడుతుంది. ఇది కూడ సువార్తయందే బయలుపరచబడిందనడం క్రమం కాకుండా పోదు - ఎందుకంటే దేవుని న్యాయము అనే భావన రక్షణయను కథనుండి తొలగింప వీలుకాదు. ఈ బయల్పాటు “పరలోకం నుండి” వచ్చిందనే వాస్తవాన్ని పౌలు నొక్కి చెప్పుతున్నాడు. దేవుడు పాపాన్ని శిక్షించాలి అనే ఉపదేశం పౌలు ఊహ యొక్క ఫలం కాదు; అది స్వయంగా దేవునినుండి వచ్చిందే.

“మనుష్యుల యొక్క సమస్త భక్తిహీనత మీదను, దుర్నీతిమీదను” దేవుని కోపము ఉంది. “భక్తిహీనత” అని తర్జుమా చేయబడిన పదం (*asebeia*) “దేవుని వ్యక్తి కొరకైన అమర్యాద” అనే భావాన్ని తీసికొనిపోతుంది.⁴ “దుర్నీతి” (*adikia*) “వ్యక్తుల మధ్య వలె, తప్పు చేయడం లేక తప్పుకు యిది విస్తారమైన పదమైయుంది.”⁵ అటు దేవునికి విరోధమైనా, యిటు నరునికి విరోధమైనా, ఈ రెండు పదాలు కలిసి సమస్త పాపాన్ని చుట్టుకొని వస్తాయి. పాపంపట్ల దేవుడు ఎదిరింపనివాడైయుండడు. ఏ పాపమైనా ఆయన ఉగ్రతను రేపుతుంది.

దేవుని ఉగ్రత అనే అంశం నిర్లక్ష్యం చేయబడింది. అందుకు ఒక కారణమేమంటే - దేవుని ప్రేమా భావంతో దేవుని ఉగ్రత అనే భావనను సమన్వయపరచడం కష్టమైనట్లు కొందరు తలంచారు. దేవుని ప్రేమను అపార్థం చేసికొని, వారు యిలా ఆలోచించారు. “ప్రేమామయుడైన దేవుడు మనమీద ఎన్నడూ కోపగించుకోడు! మనం బలహీనులమని ఆయన ఎరుగు, గనుక ఆయన మన లోపాలను పట్టించుకోడు!”

దానికి సంబంధించిన సమస్య ఏమంటే, “ఉగ్రత” అనేదాన్ని మానవ ఉగ్రతకు కొందరు సమానం చేస్తారు. మన కోపాలు, మండిపడదాలు సాధారణంగా అల్పమైనవియు, స్వార్థపరమైనవియునై, మరియు తరచుగా పగతీర్చుకునేవిగా ఉంటాయి.⁶ కోపంలో ఉన్న అపాయమేమో బయట వాటి విషయమై హెచ్చరిక చేస్తుంది. నాశనకరమైన ఈ

ఉద్దేశ్యాన్ని విడిచిపెట్టే అవసరతను గూర్చి ఉపదేశిస్తుంది (మత్తయి 5:22; గలతీయులకు 5:19-21; ఎఫెసీయులకు 4:31; కొలొస్సయులకు 3:8; యాకోబు 1:19, 20 చూడు). ఏదియేమైనప్పటికీ, “దేవుని ఉగ్రతను” గూర్చి బైబిలు యింకను మాట్లాడుతుంది. వాస్తవంగా, ఈ పదానికి దైవప్రేరేపితమైన రచయితలు ఏమి భావించారో మనం అర్థం చేసికొనవలసి ఉంది.

దేవునికి వర్తింపుజేసినప్పుడు, “ఉగ్రత” అని తర్జుమా చేయబడిన పదం (*orge*) “దుష్టత్వం పట్ల దైవికమైన ప్రతిచర్య”; అది “న్యాయాధిపతి యొక్క న్యాయసమ్మతమైన తలంపై ఉంటుంది.”⁷ “చట్టమునకు సంబంధించిన దేవుని ఉగ్రత” అని Dave Miller దీన్ని సూచించాడు.⁸ ఈ పదాన్ని Leon Morris యిలా నిర్వచించాడు, “చెడుగు (కీడు) అయ్యున్న ప్రతిదాన్ని స్థిరపడినదియు దేవుని పరిశుద్ధ స్వభావపు చురుకైన వ్యతిరేకతయునై యున్నది.”⁹

పాపమును శిక్షించునట్లు ఆయన పరిశుద్ధ స్వభావం కోరుతుంది. దేవుని ఉగ్రతను D. Stuart Briscoe యిలా పిలిచాడు, “అపరిశుద్ధతకు పరిశుద్ధమైన ప్రత్యుత్తరం, అన్యాయానికి న్యాయమైన ప్రతిచర్య, అపవిత్రతకు పవిత్రమైన తిరస్కారం.”¹⁰ “దుష్టత్వం (చెడుగు) తప్ప [దేవుని ఉగ్రతను] రేపునది మరేదియు లేదు, మరియు దుష్టత్వం ఎల్లప్పుడు (దాన్వే) చేస్తుంది” అని Stott రాశాడు.¹¹

దేవుని పరిశుద్ధమైన ఉగ్రత నరజాతి యొక్క స్వార్థపరమైన కోపము వంటిది కాదు అని చూపడానికి కొందరు వ్యాఖ్యానకర్తలు ఎంతగా ప్రయత్నం చేశారంటే, “ఉగ్రత” అనేది దేవునికి వర్తింపుజేసినప్పుడు, అది సంపూర్ణంగా ఆయనను నిశ్చేషింపనిదిగా చేయనెంతో కష్టపడ్డారు. అయినా, దేవుని చట్టాలు ఆయన ఏమైయున్నాడో వ్యక్తపరచు తాయని గ్రహించు. దేవుని చట్టాలలో ఒకదానిని ఒకడు అతిక్రమిస్తున్నాడంటే, అతడు దేవునికే వ్యతిరేకంగా పాపం చేస్తున్నాడు. పాపము వ్యక్తిగతమైనది! దేవుని జవాబు కూడ వ్యక్తిగతమైనదే. అది ప్రేరేపణవలన ఏర్పడేది కాదు, కాని అది వ్యక్తిగతమయ్యింది.

“దేవుని ఉగ్రత” అనే ప్రయోగాన్ని మనం విన్నప్పుడు, తీర్పు విషయంలో “రాబోవు ఉగ్రతను” గూర్చి ఒకవేళ మనం ఆలోచించవచ్చు (1 థెస్సలొనీకయులకు 1:10). ఆ భావంతో (రోమా 2:5లో) “ఉగ్రత” అనే పదం ఉపయోగింపబడింది. అయితే అది యితర విధానాల్లో కూడ వాడబడింది. ఉదాహరణకు, పౌర చట్టాలను అతిక్రమించేవారు శిక్షింపబడడాన్ని సూచించడానికి అది వాడబడింది (13:4). 1:18లో, వర్తమాన కాలం వాడబడినట్లు గమనించు: “భక్తిహీనత మీద దేవుని కోపము బయలుపరచబడుతుంది” అనేది భూతకాలం కాదు, లేక భవిష్యత్తు కాదు. NIV “బయలుపరచబడుతూ ఉంది” (నొక్కి చెప్పింది నాది).

దేవుని ప్రస్తుతపు ఉగ్రత మనస్సాక్షి దోషారోపణను చేర్చుతుంది (2:15 చూడు) మరియు దేవునినుండి వేరుచేయబడెడు పలు విధములైన ఫలితాలు కూడ అందులో ఉంటాయి (యెషయా 59:1, 2; రోమా 9:3 చూడు). ఏదియెలాగున్నా, 1:18లోని తక్షణ సందర్భంలో మాత్రం, పాప ఫలితాలను అనుభవించడానికి విడిచిపెట్టబడిన దైవికమైన శిక్ష పౌలు మనస్సులో ఉంది. 1వ అధ్యాయంలో ముమ్మారు “దేవుడు వారిని

అప్పగించెను” అనే భావన కన్పిస్తుంది (24, 26, 28 వచనాలు). వణకు పుట్టించే ఆ ప్రయోగం మీద మన తరువాత పాఠం కేంద్రీకరింపవలెయుంది.

నిరాక్షేపమైన ముగింపు

ప్రస్తుతానికి, పౌలుచే చేయబడిన నేరారోపణ మీద మనం దృష్టిని కేంద్రీకరింప గోరతాం. “దేవుని పరిశుద్ధమైన ఉగ్రత బయలుపరచబడింది ఎందుకంటే, వారు అంగీకరించినా, అంగీకరింపకపోయినా, దేవునికి విరోధంగాను, ఒకనికొకడు విరోధంగాను జనులు పాపం చేస్తారు. వారు శిక్షకు అర్హులు!”

రుజువు: అణచివేయబడిన సమాచారం (1:18బి, 19)

ఊహించబడిన వాగ్దాం

ప్రత్యర్థి: “దేవుడు మనమీద కోపంగా ఉన్నట్లు ఎందుకు వక్కాణిస్తావు? యూదులకున్నట్లు అన్యజనులమైన మనకు వ్రాయబడిన చట్టం లేదు. ఏ విధమైన శ్రేష్ఠంగాను మనం ఎరుగలేనప్పుడు, దేవుడు మనమీద ఎందుకు కోపగించుకోవాలి?”

పౌలు: “అన్యజనులారా, మీకు శ్రేష్ఠంగానే తెలుసు. మీకు వ్రాయబడిన చట్టం లేకపోవచ్చు, అయితే మీకు బయల్పాటు మాత్రం ఉంది. దేవుడు ప్రసాదించిన తెలివిని మీరు అణచివేశారు. దీనిని ఒక్క క్షణంపాటు కూడ ఎన్నడూ సందేహింపవద్దు: మీరు పాపానికి బాధ్యులు!”

విశదపరచే మూల వాక్యం

“దుర్మీతిచేత సత్యమును అడ్డగించు మనుష్యులయొక్క సమస్త భక్తిహీనతమీదను, దుర్మీతిమీదను దేవుని కోపము పరలోకమునుండి బయలుపరచబడుచున్నది” (18వ వచనం). “ఎందుకనగా దేవునిగూర్చి తెలియశక్యమైనదేదో అది వారి మధ్య విశదమైయున్నది; దేవుడు అది వారికి విశదపరచెను”¹² (18బి, 19 వచనాలు) అని పౌలు అన్నాడు. 18వ వచనంలోని “సత్యము,” “సర్వ సత్యాన్ని” సూచించదు (యోహాను 16:13 చూడు), కాని దేవుడు అన్యజనులకు విశదీకరించిన సత్యాన్నే సూచిస్తుంది. అది “దేవుని గూర్చిన సత్యము” అని 25వ వచనం చెప్పుతుంది (RSV). “వారు దేవునినెరుగుదురని” 21వ వచనం అంటుంది. తప్పు చేసినవారు శిక్షకు అర్హులని వారెరిగినట్లు 32వ వచనం సూచిస్తుంది.

దేవుడు తనను, తన చిత్తాన్ని అన్యజనులకు రెండు ప్రత్యేకమైన విధానాల్లో బయలుపరచుకొన్నట్లు 1, 2 అధ్యాయాలు ప్రస్తావిస్తాయి: సృష్టి (1:20), మరియు మనస్సాక్షి (2:15). అన్యజనుల లోకానికి దేవుని ప్రత్యేకమైన, వ్యక్తిగతమైన బయల్పాటును మనము చేర్చవచ్చు. దేవుడు యూదుల దేశాన్ని వేరుచేసి వారికి వ్రాతరూపకమైన బయల్పాటును అనుగ్రహించినందున (3:1, 2 చూడు), అన్యజనుల మీద దేవునికి అభిలాష లేదనియు, అత్యసంబంధమైన “వెలుగును” ఆయన వారికి ప్రసాదించలేదనియు

మనం తలంచవచ్చు. ఇది సరియైన (ఆలోచన) కాదని లేఖనాల్లో అనేక సూచనలు యివ్వబడ్డాయి. దేవుడు కేవలం యూదులయందే గాక, మానవ జాతి యావత్తునందును అక్కర కలిగియున్నాడనే పలు పేజీల బైబిలు రుజువులను James Burton Coffman యిచ్చాడు.¹³ కొన్ని ఉదాహరణలు ఆలోచించు:

- “మహోన్నతుడగు దేవుని యాజకుడైన” మెల్కిసెదెకు (ఆదికాండము 14:18), అబ్రాహాము సంతతివాడు కాడు.
- “దేవుని ఆత్మ బిలాము మీదికి వచ్చెను” (సంఖ్యాకాండము 24:2), బిలాము ఇశ్రాయేలీయుడు కాడు.
- దేవుడు యోనాను అన్యుల పట్టణమైన నీనెవెకు పంపాడు (యోనా 1:2).
- ఎలీషా అన్యజనుల సేనాధిపతియైన నయమానును స్వస్థపరచాడు (2 రాజులు 5).
- అన్యజనులలోని జ్ఞానులు, ఏదో ఒక విధంగా యూదుల మెస్సీయాను గూర్చి నేర్చుకున్నారు (మత్తయి 2).

దేవుడు తన్ను ఎలా, ఎప్పుడు, లేక ఎక్కడ అన్యజనులకు బయలుపరచుకున్నాడు, లేక ప్రత్యేకించి ఆ ప్రత్యక్షతలేవి అనే విషయం గూర్చి మనం మౌఢ్యంగా ఉండకూడదు. ఏదియెలాగున్నా, రెండు విషయాలు మనం ఎరుగగలం. దేవుని బయల్పాటు ఎన్నడూ తేటపడనిదిగా గాని, అనిశ్చయమైనదిగా గాని లేదు. అది గ్రహింపనగును. పౌలు యిలా అన్నాడు, “ఎందుకనగా దేవునిగూర్చి తెలియ శక్యమైనదేదో అది వారి మధ్య విశదమై యున్నది; అది దేవుడు వారికి విశదపరచెను” (రోమా 1:19). “దేవుని గూర్చి తెలిసికొన గలిగినదంతా వారి కన్నుల ఎదుట తేటగా పడియుంది” అని REB అంటుంది. “దేవుడే దానిని వారికి తేటపరచాడు” అని Knox తర్జుమా అంటుంది.

రెండవది, వారికి అనుగ్రహింపబడిన బయల్పాటును భద్రపరచుకునేదానికి మారుగా, అన్యజనులు దానిని అణచివేశారు (లేక అడ్డగించారు). 18వ వచనంలో “అడ్డగించారు” అని తర్జుమా చేయబడిన పదం (*katecho*) అనేది సంయుక్త పదమైయుండి, (*kata*) “క్రింద” అనే విభక్తి ప్రత్యయాన్ని (*echo*) “గైకొను” అనే పదంతో కలుపుతుంది. *Katecho*ను అనుకూల భావంతో కూడ వాడవచ్చు. (“గైకొనుచున్నారు” అని 1 కొరింథీయులకు 11:2లో చూడు), కాని తప్పించుకొని పోలేకుండునట్లు ప్రత్యర్థిని “అణచివట్టే” మల్లునితో 1:18లోని ప్రయోగాన్ని పోల్చవచ్చు (మల్లుడు - కుస్తీ పట్టేవాడు).¹⁴ అన్యజనులు “సత్యాన్ని అణచివేశారని” CEV అంటుంది.

యూదులకు యివ్వబడినంత ఆత్మసంబంధమైన వెలుగు అన్యజనులు పొందలేక పోయినను, వారికి కొంతమట్టుకు వెలుగు యివ్వబడింది. విషాదకరంగా, ఎక్కువ భాగం, దేవుడు తమకు ప్రసాదించిన వెలుగును వారు ఆర్పివేసికొన్నారు. తమ మార్గానికి వెలుగు నివ్వడానికి లాంతరు పట్టుకొని, జ్వాలను ఎత్తి ఊది ఆర్పివేసి చీకటిలో తడవులాడుతూ

పోయెడి మనిషికి వారిని పోల్చవచ్చు. “వారి అవివేక హృదయము అంధకారమాయెను” (1:21) - అయితే ఆ చీకటికి వారే బాధ్యులు. ఎంత విపత్కరమైన విషయమది!

అన్యజనులు అంత అవివేకంగా ఎందుకు ప్రవర్తించారు? వారు “దుర్మీతిచేత” సత్యాన్ని అడ్డగించారు (అణచివేశారు) అని పౌలు అన్నాడు (18సి వ.) ఇక్కడ “దుర్మీతి” అనేది సాధారణమైన పాపాన్ని సూచిస్తుంది (1 యోహాను 5:17 చూడు). పాపం నీ జీవితంలో ఉన్నట్టుయితే, సత్యం నిన్ను అసౌఖ్యంగాను, యిబ్బందికరంగాను, సంతోషం లేనట్టుగాను. అలా జరిగినప్పుడు, ఆ రెండు దిశలలో ఏదో ఒక దానియందు నీవు పయనించవచ్చు: నీవు పాపాన్ని పోగొట్టుకోవచ్చు - లేక నీవు సత్యమైనా పోగొట్టుకోవచ్చు. అన్య ప్రపంచంలో అత్యధికులు రెండవదానిని కోరుకున్నారు. పౌలు వర్తమాన కాలాన్ని వాడినట్టు గమనించు: “సత్యమును అణచివేయు” (నొక్కి చెప్పింది నాది). అది కేవలం గతంలో జరిగిన కార్యం కాదు; అది వారు కొనసాగుతూ జరిగించేదైయుంది.

నిరాక్షేపమైన ముగింపు

ఈ విధంగా పౌలు తన వ్యాజ్యాన్ని పెడుతున్నాడు. అతడు తన ప్రత్యర్థిని ఎదుర్కొంటున్నట్టు నేను మరోసారి ఊహిస్తున్నాను. “దేవుని, ఆయన చిత్తాన్ని ఎరగడానికి అన్యజనులకు అవకాశం ఉంది. కాని వారు దేవుడు అనుగ్రహించిన సత్యాన్ని అణచివేశారు. నేరారోపణ చేసినట్టే వారు దోషులైయున్నారు!”

రుజువు: బుద్ధిపూర్వకమైన అజ్ఞానం (1:20)

ఊహించబడే వాగ్వివాదం

ప్రత్యర్థి: “ప్రత్యేకమైన సందర్భాల్లో అక్కడక్కడ దేవుడు అన్యజనులకు తన్నుతాను బయలుపరచుకొనియుండవచ్చు; కాని ఏ ప్రత్యక్షత లేక ప్రత్యక్షతలు దేవుడు అన్యజనుల కిచ్చాడో మనం ఖచ్చితంగా ఎరుగలేము గనుక, ప్రతి స్థలంలో ఉన్న సమస్త అన్యజనులను దోషులుగా ఎంచడం అన్యాయం. తప్పుకుండ అన్యజనులలో అనేకులు మన్నింపబడవచ్చు!”

పౌలు: “లేదు, అందరును నిరుత్తరులైయున్నారు. వారికి మరి ఏ యితరమైన ప్రత్యక్షతలు యిచ్చియున్నా, సృష్టిలో దేవుడు తన్నుతాను బయలుపరచుకున్న సమస్తమైంది. సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలను వారు పైకి తేరి చూడగలరు. మరల, వారు నిరుత్తరులైయున్నారని నేను వక్కాణించాను!”

విశదపరచే మూల వాక్యం

19వ వచనంలో దేవుని గూర్చిన కొన్ని సత్యాలు అందరికీ “విదితమై” లేక “విశదమై” ఉన్నాయి. ఇది నిజమని చెప్పడానికి 20వ వచనంలో అతడొక హేతువునిచ్చాడు: “ఆయన అదృశ్యలక్షణములు, అనగా ఆయన నిత్యశక్తియు దేవత్వమును, జగదుత్పత్తి మొదలుకొని సృష్టింపబడిన వస్తువులను ఆలోచించుటవలన తేటపడుచున్నవి” (20వ వచనం).

తనను గూర్చి దేవుడు రెండు “బయల్పాటులు” యిచ్చినట్టు చెప్పబడింది: ఆయన

లోకములో “ప్రకృతి సిద్ధమైన” ప్రత్యక్షత మరియు తన వాక్యములో “ప్రకృతికి అతీతమైన” ప్రత్యక్షత. కీర్తన 19లో దావీదు ఈ రెండింటిని గూర్చి పలికాడు. ఆ కీర్తనలోని మొదటి భాగమందు, దావీదు ప్రకృతి సిద్ధమైన బయల్పాటును గూర్చి రాశాడు: “ఆకాశములు దేవుని మహిమను వివరించుచున్నవి; అంతరిక్షము ఆయన చేతిపనిని ప్రచురపరచుచున్నది” (1 వచనం). ఆ కీర్తనలోని తరువాత భాగము ప్రకృతికి అతీతమైన ప్రత్యక్షతపై కేంద్రీకరించింది: “యెహోవా నియమించిన ధర్మశాస్త్రము యథార్థమైనది అది ప్రాణమును తెప్పరిల్లజేయును యెహోవా శాసనము నమ్మదగినది అది బుద్ధిహీనులకు జ్ఞానము పుట్టించును” (7 వచనం).

పౌలు లుస్త్రలో ఉన్నప్పుడు, దేవుని ప్రకృతి సిద్ధమైన బయల్పాటును అతడు సూచించాడు. అతడు తన శ్రోతలకు దేవుని గూర్చి ఈ వర్ణననిచ్చాడు:

“ఆకాశమును భూమిని సముద్రమును వాటిలో ఉండు సమస్తమును సృజించిన జీవముగల దేవునివైపు తిరుగవలెనని మీకు సువార్త ప్రకటించుచున్నాము. ఆయన గతకాలములలో ... ఆయన ఆకాశమునుండి మీకు వర్షమును, ఫలవంతములైన రుతువులను దయచేయుచు, ఆహారముననుగ్రహించుచు, ఉల్లాసముతో మీ హృదయములను నింపుచు, మేలు చేయుటచేత తన్నుగూర్చి సాక్ష్యము లేకుండ చేయలేడు)” (అపొస్తలుల కార్యములు 14:15బి-17; నొక్కి చెప్పింది నాది).

మన ప్రస్తుతపు లేఖన భాగంలో, “లోకము యొక్క సృష్టి” “సృజించబడిన” అనేవాటిని గూర్చి పౌలు పలికాడు. నేడు ప్రత్యేకమైన సృష్టి ఏదీ లేదని, లోకములో ఉన్నదంతా పరిణామం యొక్క ఫలితమేనని “పండితులు” నిగ్గదీయ జూస్తున్నారు. పౌలు కేవలం పండితుడు మాత్రమే కాదు, దైవప్రేరేపితుడు కూడా, అతడు సృష్టియందు నమ్మిక యుంచాడు; ప్రతిదీ చేయబడిందేనని అతడు బోధించాడు.

దేవుడు ఏమి చేశాడో దాన్ని వీక్షించడం (చూడడం)వలన ఆయనను గూర్చి మనం కొంత నేర్చుకోగలమని పౌలు వక్కాణించాడు, ఆయనను గూర్చి మనం అంతా నేర్చుకుంటామని కాదు - అయితే కొన్ని సంగతులు (నేర్చుకుంటాం). లోకంవైపు తేరి చూచి, ఆయన ఉన్నాడన్న తీర్మానానికి మనం రావచ్చునని పౌలు ప్రస్తావించియుండవచ్చు. చిన్న పిల్లలచే గ్రహించగలిగినంత చిన్న సూత్రమేమంటే: చేయబడిన ప్రతిదానికి చేసినవాడు ఉండాలి. మనం గడియారపు ఉదాహరణను ఉపయోగిస్తాం: గడియారం ఉండంటే, గడియారాన్ని చేసినవాడున్నాడని అది ప్రకటిస్తుంది. హెబ్రీయుల రచయిత వేరైన ఉదాహరణను ఉపయోగించాడు: “ప్రతి యిల్లును ఎవడైన ఒకనిచేత కట్టబడును; సమస్తమును కట్టినవాడు దేవుడే” (హెబ్రీయులకు 3:4).

ఏదియెలాగున్నా, పౌలు యొక్క ఉద్దేశం దేవుడున్నాడని రుజువు చేయడం కాదు. ఉన్నత శక్తి యొక్క ఉనికికి సంబంధించి సార్వత్రికమైన ఏకీభావం దాదాపుగా ఉంది. అయితే, అపొస్తలుడు ఒత్తి పలికేది దేవుడు ఎవరు అనేదానిమీద - “ఆయన అదృశ్య లక్షణములు” అని పౌలు పిలిచేది. గ్రీకు మూల వాక్యము కేవలం “ఆయన అదృశ్య లక్షణములు” (KJV చూడు). “దేవుని అదృశ్య లక్షణములు” అని NIV అంది.

“ఆయన అదృశ్య లక్షణములు ... తేటగా కచ్చిస్తున్నాయి” అనే మాటల్లో పైకి

విరుద్ధమన్నట్టు కన్పించేది ఉంది. “Seen” అనే పదం (*kathorao*) అనేదానినుండి తర్జుమా చేయబడింది. (*Kata*) అనే ప్రత్యయంతో “చూచుటకు” అని అర్థమిచ్చే (*horao*) పదంతో కలిసిపోయింది. క్రొత్త నిబంధనలో, *kathorao* అంటే “గ్రహించు,” “వివేచించు”¹⁵ అని అర్థమిస్తుంది - “కేవలం కండ్లతో చూడడం కాదు, కాని మనస్సుతో కనుగొని, గ్రహించుట.”¹⁶

దేవుని ఏ “అదృశ్య లక్షణాలను” ఆయన సృష్టిలో “చూడవచ్చు”? పౌలు రెండింటిని పేర్కొన్నాడు. మొదటిది, “ఆయన నిత్య శక్తి [*dunamis*].” దేవుడు ఎంత శక్తిమంతుడంటే, “వెలుగుకమ్మని పలుకగా,” “వెలుగు కలిగెను” (ఆదికాండము 1:3). దేవుని యొద్దనుండి బయలువెళ్లిన ఆ ఒక్క ప్రతిపాదన ఎంత శక్తిని ఉద్భవింపజేసిందో నేను ఊహింపజాలను!

తన సృష్టిలో “కన్పించే” దేవుని రెండవ లక్షణము ఆయన “దేవత్వం.” “దేవత్వం” (దేవ స్వభావం) *theiotes* అనే పదంనుండి నిష్పాదించబడింది. అది దేవుడు (*theos*) అనే పదంనుండి ప్రాప్తించింది. *Theiotes* దేవుని గుణ లక్షణాన్ని సూచిస్తుంది.¹⁷ “ఆయనను దేవునిగా చేసే సమస్త విషయములు” *theiotes* ను NCV తర్జుమా చేస్తుంది.

దేవుని యొక్క దైవిక స్వభావము “సృజింపబడిన వస్తువులను ఆలోచించుటవలన తేటపడునని” పౌలు అన్నాడు. మన చుట్టునున్న లోకాన్ని మనం చూచినప్పుడు, నిర్మాత యొక్క లక్షణాలను మనం గ్రహించుతాం. స్థిరమైన ప్రకృతి “చట్టాల” చేత నడిపింపబడే లోకం, క్రమబద్ధమైన సృష్టికర్తను సూచిస్తుంది. ప్రకృతి పరిధిలో (“గురుత్వ ఆకర్షణ చట్టం” వంటి) “చట్టాలు” ఆయనకున్నట్టయితే, ఆయనకు నైతికమైనవియు, ఆత్మసంబంధ మైనవియునైన చట్టాలు ఉన్నట్టు ఊహించడం న్యాయమే. ప్రకృతి సంబంధమైన “చట్టాలను” అతిక్రమించినప్పుడు ప్రతిఫలాలు రావడమనే వాస్తవం - ఆయన నైతిక, ఆత్మ సంబంధమైన శాసనాలను అలక్ష్యం చేసినవారికి శిక్షావిధులు వేచియుంటా యనేవాటిని తెలుపుతుంది. ఈ ఆలోచనా క్రమాన్ని విస్తరింపజేయవచ్చు. మానవ అవసరతలను తీర్చే దేవుని సమృద్ధి దేవుని సకలైశ్వర్యాలకు సాక్ష్యమిస్తుంది. లోకంలో ఉన్న సౌందర్యం దేవుని శీలము యొక్క సౌందర్యాన్ని చాటుతుంది (కీర్తన 27:4 చూడు) - వగైరాలు.

రోమా 1:20, మరియు దానికి సంబంధించిన లేఖన భాగాలను కొందరు అపార్థం చేసి, “ప్రకృతి సిద్ధమైన దైవతత్వ శాస్త్రమనే” సిద్ధాంతాన్ని పెంపొందింప ప్రయత్నించారు. దేవుని గూర్చియు ఆయన చిత్రమును గూర్చియు తెలిసికొనవలసినదంతా ప్రకృతినుండి నేర్చుకోవచ్చునని వారు వకాణిస్తారు. అలాటి తీర్మానం పౌలు ఉపదేశాన్ని దుర్వినియోగం చేయడమే జెతుంది. తన సృష్టిని తిలకించడంవలన సృష్టికర్తను గూర్చిన కొన్ని సంగతులు మనం ఎరుగవచ్చునని పౌలు అన్నాడు, దాన్నిబట్టి సమస్త సంగతులు మనం ఎరుగగలమని కాదు. ఆఫ్రికానుండి ఒక యువకుడు మార్కు పొందిన తన కథను యిలా పంచుకున్నాడు:

నేను చిన్న బాలుడుగా ఉండినప్పుడు, నైజీరియాలోని పొడ గల వల్లెటూరిలో చుట్టూ పరుగెత్తుతూ, దేవుడున్నాడని నేనెరుగుదును. చెట్ల మధ్యను నేను నిలిచినప్పుడు రాత్రులందు ఆకాశమువైపు కన్నులెత్తి చూచినప్పుడు, ఎవరో ఒకరు లోకాన్ని చేశారని నాకు తెలుసు, అయితే ఆయన్ను ఏమని పిలవాలో నాకు తెలియదు. ఒక రోజున ఒక

మిషినరీ మా గ్రామానికి వచ్చి ఎలా చదవాలో నేర్పించజూచింది. బైబిలు చదవడం ఆమె చూకు నేర్పించింది. అప్పుడు నేను చెట్లు, నక్షత్రముల ద్వారా తన్ను బయలు పరచుకొన్న దేవుని పేరు ఏమో కనుగొనగలిగాను.¹⁸

కేవలం ప్రకృతివలననే అనేక దైవ సత్యాలను మనం తలంచలేం.¹⁹ వీటిలో మహా ప్రాముఖ్యమైనది “దేవుడు లోకమును ఎంతో ప్రేమించి ... తన అద్వితీయ కుమారుని అనుగ్రహించెను” అనే అద్భుతమైన సత్యం (యోహాను 3:16ఎ). “ప్రకృతిలో దేవుని వేలి ముద్రలను మనం కనుగొంటాం ... కాని పాపులమైన మనం చూడవలసింది క్రీస్తు మేకుల గురుతులు” అని ఒక వ్యక్తి అన్నాడు.²⁰ తాను పాపియని ఒప్పించబడడానికి చాలినంత మనం ప్రకృతినుండి నేర్చుకోగలం, కాని పాపంనుండి రక్షింపబడడానికి చాలినంత కాదు.

ఏథెన్ను నగరులో “ప్రకృతి సిద్ధమైన ప్రత్యక్షత” అనే వాదాన్ని పౌలు ఉపయోగించి నప్పుడు, “ఆయనను తడవులాడి వెదకి ఆయనను కనుగొందురేమోయని” “జగత్తును అందలి సమస్తాన్ని దేవుడు నిర్మించినట్లు” అతడు సూచించాడు (అపొస్తలుల కార్యములు 17:24, 27). ప్రకృతి ద్వారా దేవుని గూర్చి జనులు ఏమి ఎరుగగలిగారో, అది ఆయనను గూర్చి మరి ఎక్కువగా తెలిసికోవాలనే ఆలోచనలు కలిగించాలి. ఆలాటి ఆశ, దేవుని మానవాతీత ప్రత్యక్షతయైన బైబిలునుండి, ఆయనను గూర్చి మరి ఎక్కువగా ఎరగడానికి బుద్ధి పుట్టిస్తుంది. దేవుడు “తన్ను వెదకువారికి ఫలము దయచేయువాడని” (పౌలూసులకు 11:6) హెబ్రీ గ్రంథ రచయిత అన్నాడు. “వెదకుడి మీకు దొరకును” అని యేసు చెప్పారు (మత్తయి 7:7).

పితరుల యొద్దనుండి వచ్చిన ఎంతో సత్యాన్ని వారి జ్ఞాపకంనుండి అన్యజనులు మాసిపోజేశారు. మిగిలిన సత్యపు ముక్కలను వారు వక్రీకరించారు, రూపును మార్చారు. ఏదికాకపోయినా, నదులు యింకను ప్రవహిస్తునే ఉన్నాయి, ... పుష్పాలు వికసిస్తునే ఉన్నాయి ... తుఫాను వచ్చి పోయిన తరువాత వరదగూడు ఆకాశంలో యింకా కనిపిస్తునే ఉంది ... రాత్రులందు యింకను నక్షత్రాలు మిణుకు మిణుకుమంటునే ఉన్నాయి. దేవుడు తన్ను గూర్చిన సాక్ష్యాన్ని లేకుండ విడువలేదు. అన్యజనులకు ఆత్మసంబంధమైన కొంత వెలుగు యివ్వబడింది - అయితే వారు ఆ వెలుగును నిర్లక్ష్యం చేశారు. తాము పొందిన సత్యం మేరకు వారు జీవించడంలో తప్పిపోయారు.

అందువలన పౌలు యిలా తీర్మానించాడు, “గనుక వారు నిరుత్తరులైయున్నారు” (రోమా 1:20బి). అధ్యాయం 2లో ఆలాటి నేరారోపణనే పౌలు యూదులపై చేశాడు (2:1). దేవుని చిత్తం చేయకపోవడానికి జనులకు వారి “సాకులు” లేవని దీని అర్థం కాదు. డబ్బు పెట్టుకునే జేబు సంబలేని మనిషిని నీవు కనుగొనవచ్చు, కాని సాకులేని ఒకనిని నీవు కనుగొనలేవు అని చెప్పబడింది. “వారు నిరుత్తరులైయున్నారు” అని పౌలు చెప్పినప్పుడు, దేవుని ఎరుగకుండుటకు, లోబడకయుండుటకు ఎవరూ సరియైన సాకును చెప్పలేరు అని అతని భావం. “వారి ప్రవర్తనకు వీలుపడే రక్షణ ఏదియు లేదని” NEB అంది.

నిరాక్షేపమైన ముగింపు

నా ఊహలో, “దేవుడు మిమ్మును అలక్ష్యం చేయలేదు. ఆయన మీయెడల అక్కర కలిగియుండి తన్ను ఎరుగు నిమిత్తము ఆ అద్భుతమైన లోకాన్ని ఆయన మీకిచ్చాడు. అయితే మీరు ఆయన ప్రత్యక్షతను యిష్టపూర్వకంగా నిర్లక్ష్యం చేశారు. అందువలన మీరు నిరుత్తరులైయున్నారు” అంటూ తన వ్రేలితో పొడుస్తూ అన్యజనుల మీద పెట్టి చెప్పుతున్నాడు. “నిరుత్తరులైయున్నారు, నిరుత్తరులైయున్నారు, వారు నిరుత్తరులై యున్నారు!” అని అతడు మరల అనడం నేను వినగలను.

రుజువు: అహంకారపు తిరస్కారం (1:21, 22)

ఊహించబడే వాగ్వివాదం

ప్రత్యర్థి: “నీవు బహు కఠినుడవని నేను తలంచుచున్నాను! నిశ్చయంగా, దేవుని నెరగడానికి నరజాతికి ఎల్లవేళలా సాధ్యం కాదు.”

పౌలు: “నరులు దేవుని ఎరుగలేరనేది సమస్య కాదు, వారు దేవునినెరుగ కోరడం లేదు. ‘దేవుని గుర్తెరగడం ఏ మాత్రము యోగ్యమైనట్లు (తగినదైయున్నట్లు) వారు చూడరు’ [రోమా 1:28; నొక్క చెప్పింది నాది]!”

విశదపరచే మూల వాక్యం

మన మూల వాక్యం కొనసాగుతుంది, “మరియు వారు దేవుని నెరిగియు ఆయనను దేవునిగా మహిమపరచలేదు” (21ఎ, బి వచనం). “వారు దేవునినెరిగియు” అనే ప్రయోగం మీద నేను కామెంటు చేయాలి ఎందుకంటే అన్యజనులు “దేవుని నెరుగలేదు” అని యితర స్థలాల్లో పౌలు నొక్క చెప్పాడు (గలతీయులకు 4:8; 1 కొరింథీయులకు 1:21; 1 థెస్సలోనీకయులకు 4:5). ఇక్కడైతే, అన్యజనులు గతంలో దేవుని ఎరుగలేదని పౌలు నొక్క చెప్పాడు. ఏదియెలాగున్నా, దేవుడనుగ్రహించిన తెలివిని వారు అణచినందున (రోమా 1:18), వారు యిప్పుడు దేవుని ఎరుగనివారైయున్నారు.

వారు అట్టి స్థితికి ఎలా వచ్చి చేరుకున్నారు? దేవునినుండి దూరంగా తొలిగి క్రిందికి దిగజారిన మార్గపు వివరాలతో కూడిన వర్ణనను పౌలు ఆరంభించాడు. మొదటిగా, అన్యజనులు ఆయనను “ఘనపరచడంలో” తప్పిపోయారు (21బి వ.). “ఘనపరచుట” అని తర్జుమా చేసిన గ్రీకు పదం (*doxazo*) “మహిమ” (*doxa*) అని అర్థమిచ్చే పదంనుండి వచ్చింది, మరియు అది అక్షరార్థంగా “మహిమపరచుట.” మహిమాయుక్తమైన సూర్యాస్తమయాలతో కూడిన లోకం మహిమాన్ని తుడైన దేవునిచేతనే చేయబడియుండాలనే వాస్తవాన్ని జనులు గ్రహించవలసియుండింది. మహనీయమైన పర్వతాల వృక్షాలచే నింపబడిన లోకాన్ని మహనీయుడైన దేవునిచేతనే నిర్మింపబడవలసియుంటుంది. ఆశ్చర్యకరమైన అద్భుతమైనవాటితో నింపబడిన లోకం ఆశ్చర్యకరమైన, అద్భుతమైన దేవునిచే సృజింపబడియుండాలి. కానట్లుయితే, అన్యజనులు దేవుని ఏకైక మహిమను తెలివితో అంగీకరింప నిరాకరించినట్లు పౌలు చెప్పాడు.

రెండవ స్థానంలో, “వారు కృతజ్ఞతాస్తుతులైనను చెల్లించలేదు” (21:1 వ.). ఆయన ప్రసాదించే గాలిని పీల్చుకొంటూ వారి రక్తనాళాలలో గుండా ప్రవహించే ప్రాణాన్ని వారు అంగీకరిస్తారు (అపొస్తలుల కార్యములు 17:25). ఆయన సూర్యరశ్మిలో చలి కాచుకొంటూ, ఆయన వర్షం ద్వారా వారు మేలు పొందుతారు (మత్తయి 5:45). ఆయన సాధ్యపరచే ఆహారాన్ని భుజించుతూ, ఫలవంతమైన రుతువులలో ఆనందిస్తారు (అపొస్తలుల కార్యములు 14:17). వీటిని యింకా యితరమైన ఈవులను వారు ఆయన యొద్దనుండి పొందుతారు, కాని వారు తమ ముఖాలను ఆకాశంవైపు ఎత్తి “దేవా, నీకు స్తోత్రమని” ఎన్నడూ చెప్పరు!

దేవుని మహిమపరచడంలో తప్పిపోయే, ఆశ్చర్యమైన ఆయన దీవెనలకు కృతజ్ఞతలు తెలుపని లోకంలో మనమింకను జీవిస్తున్నాం. రోమా 1:20 సాధారణంగా ఉన్న లోకాన్ని మాత్రమే గాక అది మనలను గూర్చి కూడ సూచిస్తుంది. “సమస్తాన్ని మనకు ధారాళంగా దయచేయు” దేవునికి మన కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొనడంలోను మనం “అనుభవించే మన దీవెనలను లెక్కించడంలోను” తరచుగా మనం తప్పిపోతాం (1 తిమోతి 6:17; యాకోబు 1:17 చూడు). జీవముగల దేవునినుండి తొలగిపోవడంలో కృతజ్ఞత లేమి ఒకటియని మనం మరచిపోకూడదు.

అన్యజనుల లోకము దేవుని అలక్ష్యం చేసింది. ప్రతిఫలమేమి? దేవుడు సమీకరణలో నుండి తొలగింపబడినప్పుడు, ఈ లోకం హెచ్చు చేయబడదు సరిగదా, దానికి అర్థమే ఉండదు. యుగాలలో ఉత్పన్నమైన - “మనం ఎక్కడనుండి వచ్చాం?”; “మనం యిక్కడ ఎందుకున్నాం?”; “మనం ఎక్కడికి వెళ్తున్నాం?” అనే గొప్ప ప్రశ్నలకు - జవాబులు లేకుండానే పోతూ ఉంటాయి. “మనం దేవుని విసర్జించినప్పుడు, మనం మన ప్రమాణాన్ని పోగొట్టుకుంటాం లేదా మనం ఎక్కడనుండి పని చేయాలో సూచించే ఆ పాయింటు (బిందువు)ను పోగొట్టుకుంటాం.”²¹

అన్యజనులు దేవుని అలక్ష్యం చేసినప్పుడు, వారు “తమ వాదములయందు వ్యర్థులైరి,²² వారి అవివేక హృదయము అంధకారమయమాయెను” (రోమా 1:21:1, 22ఎ). గ్రీకు మూల వాక్యంలో కన్పించే తిరస్కారాన్ని చాలినంతగా వ్యక్తపరచడం కష్టం. “వ్యర్థులైరి” (*mataios*) అనే పదానికి అర్థం “ఫలితంలేనివారయ్యారు.”²³ “వాదములు” (*dialogismos*) అంటే “తర్కములయందు” అని ASV అర్థం. పౌలు యింతకు ఏమంటున్నాడంటే, వారి వాదాలకు హేతువే లేకుండపోయింది. వారి ఆలోచనలు “పూర్తిగా అర్థంలేనివయ్యాయి” అని TEV అంటుంది.

“బుద్ధిహీనులు” (*asunetos*) అని తర్జుమా చేయబడిన పదానికి “వివేచన లేనివారై,” “గ్రహింపు లేనివారైయున్నారు” అని అర్థం.²⁴ RSV ఆ పదాన్ని “బుద్ధిహీనమైన” అని తర్జుమా చేస్తుండగా, CEV “మూఢమైన” (మందమతియైన) అని అంటుంది. దేవుడు తమకు ప్రసాదించిన సత్యాన్ని అన్యజనులు తిరస్కరించినప్పుడు, వారి హృదయాలు అంధకారంతో నిండిపోయాయి. బుద్ధిహీనమైన వారి తర్కంతో, దేవుడు తమకు ప్రసాదించిన వెలుగును ఆర్పివేసికొన్నారు.

అంధకారమయమయ్యింది వారి “హృదయం” అని గమనించాలి. వారు దేవుని నిరాకరించడం వారి హేతుబద్ధమైన ఆలోచనకు ఫలితమని కొందరు చెప్పుకుంటారు; కాని అపనమ్మిక వారి హృదయంలో ఆరంభమౌతుంది. హేతుబద్ధమైన ఆలోచనలో కాదు, అది వారి ఉద్వేగాలలో ఉత్పన్నమౌతుంది. మనుష్యులు దేవునియందు నమ్మికయించడానికి యిష్టపడరు; గనుక ఆయనను నిరాకరించడానికి వారు తమ “హేతువులను” కల్పించుకుంటారు.

పౌలు చేయు పరిశీలనతో కూడిన విమర్శ 22వ వచనంలో శిఖరాగ్రం చేరుకుంటుంది: “తాము జ్ఞానులమని చెప్పుకొనుచు బుద్ధిహీనులైరి.” రోమును, యితర ప్రధాన నగరాలును వక్తలు, పండితులు, తాత్వికులు, ఏలికలు, రచయితలతో నిండియున్నాయి. వారు మాత్రమే జ్ఞానులు అని “చెప్పుకుంటారు.” వారి “జ్ఞానం” లోక ప్రఖ్యాతిగాంచినదైయుండేది. “బుద్ధిహీనులైరి” అనే ఒకే పదంతో పౌలు వారినందరిని త్రోసివేశాడు.

“బుద్ధిహీనులు” అనే పదానికి విద్యతో, తెలివితో ఏ సంబంధముండనక్కర లేదు. అయితే తనను గూర్చియు, తన చిత్తమును గూర్చియు ప్రత్యక్షతకు వేరుగా ఈ లోకాన్ని, లోకంలోని సంగతులను వివరించడానికి చేసే ప్రయత్నంతో అది కూడియుంది. “బుద్ధిహీనులు” అని తర్జుమా చేసిన (*moros* బహువచన రూపం)నుండి “morons” అనే పదాన్ని మనం పొందాం. బహుగా విద్యావంతుడైన వ్యక్తి దేవుని ప్రత్యక్షతను అలక్ష్యంచేసి, తన సొంత అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరచినప్పుడు అతడు “ఒక విద్యావంతుడైన (moron) అవివేకి.” Coffman దాన్ని యిలా చెప్పుతున్నాడు: ఒక మనిషి దేవుని నిరాకరించినప్పుడు, అతడు “Homo sapiens” (“జ్ఞానవంతుడైన మనిషి”²⁵) అయ్యుండే దానికి బదులు, అతడు “Homo ignoramus” (“మాధుడైన మనిషి” అయ్యుంటాడు).²⁶

“[తాము] జ్ఞానులమని చెప్పుకొని బుద్ధిహీనులైరి.” పౌలు మాటలు తన నాటి లోకాన్ని వర్ణించడం మాత్రమే కాదు, అవి మన లోకాన్ని కూడా వర్ణిస్తాయి. దేవుని తన ఊహలలో గాని, సిద్ధాంతాలలో గాని ఉంచుకొని తాత్వికుల యొక్కయు, విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తల యొక్కయు “జ్ఞానంతో” మనం వాద ప్రతివాదనలతో ఎదుర్కొంటాం. దేవుడు లేని తర్కము యొక్కయు, ఇంద్రజాలకమైన చెత్త యొక్కయు, ప్రచార మాధ్యమముల పరిహాసము యొక్కయు “బుద్ధిహీనతలో” మనం బాధపడవలసియుంది.²⁷ Glen Pace అంటున్నట్లు, లోకం “బిగ్గరగా ధ్వనించే అర్థ రాహిత్యతలో” మునిగిపోతుంది.²⁸

నిరాక్షేపమైన ముగింపు

పౌలు సంగ్రహం చేసినట్లు ఇప్పుడే గుర్తించిన భాగాన్ని నీవు ఎలా చిత్రిస్తావు? “మార్గమునేర్పరచుకొనుట నరుని వశములో లేదని, తాను సన్మార్గమున ప్రవర్తించుట [వాని] వశములో లేదని నరులు ఎప్పుడు నేర్చుకుంటారు? అని అతడు చెప్పుతున్నట్లు నేను ఊహించగలను [యిర్మీయా 10:23]. దేవుడు లేకుండ, మానవ రీజనింగ్ బుద్ధిహీనమైనది - గ్రహింపులేనిది, అవివేకాన్ని ఒక చోటికి కూర్చడం గాక మరేమీ కాదు!”

రుజువు: బిగజాలిపోయిన విగ్రహారాధన (1:23, 25)

ఊహింపబడిన వాగ్వివాదం

ప్రత్యర్థి: “బుద్ధిహీనతా? గ్రహింపు లేకపోవడమా? అవివేకాన్ని ఒక చోటికి కూర్చడమా? నిశ్చయంగా నీవు నీ ప్రతిపాదనను మితిమించి చేశావు!”

పౌలు: “ఏదైనా చేసివుంటే, నేను దాన్ని తక్కువగానే చెప్పాను. మానవ జాతి ఎంత బుద్ధిహీనతకు దిగిపోయిందో నీకు ఉదాహరణ కావలెనా? ఇదిగో, యిక్కడ ఒక ఉదాహరణ ఉంది. మనుష్యులు కొయ్య, రాయి, మట్టి మరియు లోహములతో బొమ్మలు చేస్తారు - వారు చేసినవాటికి వారు మ్రొక్కుతారు!”

విశదపరచే మూల వాక్యం

“తాము జ్ఞానులమని చెప్పుకొనుచు బుద్ధిహీనులైరి” (22 వచనం) అనే మాటలు కేవలం బహిరంగమైన ప్రతిపాదన. వారు ఎంత బుద్ధిహీనులుగా మారిపోయారో అనే రుజువుతో పౌలు వాక్యాన్ని కొనసాగించాడు: “వారు అక్షయుడగు దేవుని మహిమను క్షయమగు మనుష్యులయొక్కయు, పక్షులయొక్కయు, చతుష్పాద జంతువులయొక్కయు, పురుగుల యొక్కయు, ప్రతిమాన్యురూపముగా మార్చిరి” (23 వచనం).

ఆరాధించాలనే అవసరతను దేవుడు నరుల మనస్సులో నెలకొల్పాడు. లోకంలో ఒకడు ఎక్కడికి వెళ్లినా, ఉన్నతమైన శక్తిని ఆరాధించే కోర్కె సార్వత్రికమైన రుజువుగా మనం కనుగొంటాం. మానవ జాతి అంతా నిజ దేవుని నిరాకరించినప్పుడు సహితం ఆరాధించాలనే కోర్కె యింకను హృదయాల్లో మండింది. ఈ వాంఛను నెరవేర్చుకొనడానికి గాను, వారు అబద్ధ దేవతలను కనిపెట్టారు. వారికి ప్రాతినిధ్యమియ్యడానికి ప్రతి రూపాలను కల్పించుకొని, అప్పుడు ఆ ప్రతిమలను పూజించారు.

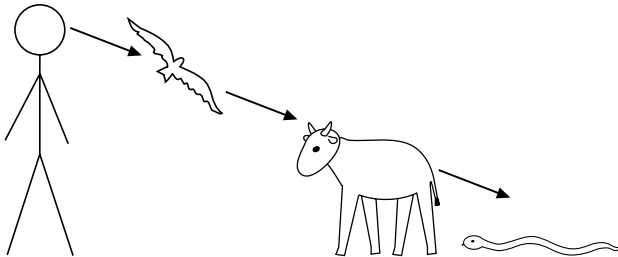
వారు దేవునితో నిబంధన చేసికొన్న ఆరంభంనుండి (నిర్గమకాండము 32), విభాగ రాజ్య కాలంవరకు యూదులు తామే విగ్రహారాధనతో సతమతమయ్యారు (1 రాజులు 12). రోమా 1:23ను పోలిన భాషను ఉపయోగించి, కీర్తన రచయిత యిలా రాశాడు: “తమ మహిమాస్పందమును గడ్డి మేయు ఎడ్డు రూపమునకు మార్చిరి” (కీర్తన 106:20).

బైబిలులో విగ్రహారాధనపై బహు విమర్శనాత్మకమైన దాడులలో ఒకటి యిర్మీయా 10లో కన్పిస్తుంది. “బొమ్మలను పూజించే జనులు కేవలం పశుప్రాయులు, అవివేకులు” అని ప్రవక్త ప్రకటించాడు (8, 14వ వచనాలు). కొయ్యతో చేయబడిన విగ్రహములకు వ్యతిరేకంగా అతడు పలికాడు: “అడవిలో నొకడు చెట్టు నరకునట్లు అది నరకబడును, అది పనివాడు గొడ్డలితో చేసినపని. వెండి బంగారములచేత పనివారు దానిని అలంకరింతురు, అది కదలక ఉండునట్లు మేకులు పెట్టి సుత్తెలతో బిగగొట్టి దాని నిలుపుదురు” (3, 4 వచనాలు). అవి పొలములోని “తాటి చెట్టువలె ఉంటాయి,” “అవి మాట్లాడనేరవు” (5వ వచనం). అవి “నడువనేరవు గనుక విగ్రహములు మోసికొని పోబడవలసి ఉంటాయి” (5బి వచనం). “తన విగ్రహములచేత, చేసినవాడే అవమానము పొందే స్థితిని గూర్చి” అతడు అన్నాడు “ఎందుకంటే వాటిలో ఊపిరి ఉండదు గనుక” (14బి వచనం).

నరజాతి దేవుని మహిమను వారి ప్రతిమా స్వరూపాల కొరకు “మార్చారు” (allasso) (రోమా 1:23ఎ). “విగ్రహాలను ఆరాధించడం కొరకు దేవుని మహిమను వారు వర్తకం చేశారు” అని NCV అంది. తాను కలిగియున్న దాని విలువను ఎరుగని ఒకడు దానిని ఎంత విలువ తక్కువ దానికైనా అమ్మివేసికొంటాడు. ఉదాహరణకు, ప్రశస్తమైన నగను ఒక బాలుడు మెరుస్తున్న అల్ప వస్తువుకు మారకం చేసికొంటాడు. నా జీవితంలో నేను కొన్ని చెడ్డ వ్యాపారాలు చేశాను, నీవు కూడ చేసియుండవచ్చు. అన్యజనులైతే బహు చెడ్డ వ్యాపారం చేశారు: వారు దేవుని గూర్చిన సత్యాన్ని అసత్యానికి మార్చుకున్నారు. అంటే, అక్షయముడు, మహిమోన్నతుడు, సత్యవంతుడైన దేవుని వారు అబద్ధమైన, క్షయమైన, పనికిమాలిన బొమ్మలకు మార్చారు.

వారు దేవుని నిరాకరించినప్పుడు, వారి మనస్సులు అంధకారమయమయ్యిన విషయాన్ని మనస్సులో ఉంచుకో. అంధకారములోనికి వెళ్లిపోతున్న బాలుడు, సమస్త విధములైన కల్పనలతో భయంకరమైన ఆకారాలను ఊహిస్తూ ఉంటాడు. అంధకారమైన మనస్సుగలవారు సర్వశక్తుడగు దేవుని దృష్టించ ప్రయత్నించినప్పుడు అదే సంభవిస్తుంటుంది. వారు తమ దేవతలను “క్షయమగు మనుష్యులయొక్కయు, పక్షులయొక్కయు, చతుష్పాద జంతువులయొక్కయు, పురుగులయొక్కయు, ప్రతిమాస్వరూపముగా” చేసికొన్నారు (23బి వ.). పౌలు ప్రతిపాదనలోని ఉదాహరణలు అందరికి తెలిసినవే:

- “నరుడు”: రోమీయులు క్రైస్తవుని ఆరాధించారు; వారు అనేకమంది దేవతలను గ్రీసుదేశస్థుల మానవ రూపులోనే చేసికొన్నారు.
- “పక్షులు”: ఐగుప్తీయులు అనేక పక్షుల రూపాలను పూజించారు. ఎర్ర కాళ్ల కొంగతో పాటు.
- “చతుష్పాద జంతువులు”: ఐగుప్తీయులు ఎద్దును పూజించారు; యూదులు బంగారు దూడలకు ముందు మ్రొక్కారు.
- “ప్రాకు పురుగులు”: అష్షూరీయులు ప్రాకెడు జంతువులను పూజించారు. పేదబురగను ఐగుప్తీయులు పూజించారు.

మార్గం ఎప్పుడు దిగజారుతునే ఉంది. Chester Quimby యిలా రాశాడు, “వారు దేవుని రెండు కాళ్లమీదికి, తరువాత నాలుగింటిమీదికి, అటు తరువాత కడుపుమీదికి

దించారు!”²⁹ వారి మనస్సులు ఎంతగా అంధకారమయమయ్యాయంటే, వారు నల్లలను పూజించేవరకు దిగజారారు!

25వ వచనంలో మరోసారి పౌలు “మార్చారు” అనే పదాన్ని ఉపయోగించాడు: “అట్టివారు దేవుని సత్యమును అసత్యమునకు మార్చిరి [metallasso]” (25వ వచనం). “వారు సత్య దేవుని వస్తు మారకంలా చేశారు” అని NEB అంది. వారు దేవుణ్ణి “అబద్ధానికి” అమ్మివేశారని (వ్యాపారం చేశారు) NASB అంది. గ్రీకు మూలము యొక్క అక్షరార్థమైన తర్జుమా “the lie” అని ఉంటుంది. పౌలుకు సంబంధించినంతమట్టుకు, దేవుని ప్రత్యక్షతను తిరస్కరించడం విగ్రహారాధన అనే “అబద్ధంగా” ప్రతిఫలించింది. జనులు “అబద్ధాన్ని” అంగీకరించినప్పుడు “సృష్టికర్తకు ప్రతిగా సృష్టమును పూజించి సేవించిరి” (25వ వచనం). చేయబడినదానిని చేసినవానికి పైగా వారు హెచ్చించారు.

విగ్రహారాధనను పౌలు ఆక్షేపించడం మనం చదువుతుండగా, మనము కొన్ని అపాయాలను తప్పించుకొని పోవలసియుంటుంది. ఒక అపాయమేమంటే, మన ఆలోచనలను మొదటి శతాబ్దానికే పరిమితి చేయడం. బొమ్మల పూజ అనేది యింకను సాధారణంగానే ఉంది. మనో గోచరమైనట్టు ఆలోచించడం కొందరికి కఠినమైనట్టు ఉంటుంది. వారు కన్పించే దేవతలను లేక దేవతలను యిష్టపడతారు. ఒకడు చూడలేని దేవుని ఆరాధించడానికి స్థిరమైన, బలమైన విశ్వాసం కావాలి. “విగ్రహముల జోలికి పోకుండ జాగ్రత్తగా ఉండుడి” అని క్రొత్త నిబంధన యింకను ఉపదేశిస్తునే ఉంది (1 యోహాను 5:21).

మరొక అపాయమేమంటే, అబద్ధ దేవతల కొరకు నిజ దేవుని నిరాకరించడాన్ని గూర్చిన ఆలోచన ప్రతిమల ఆరాధనకు మన ఆలోచనలను పరిమితి చేయడం.

ఒక వ్యక్తి యిలా అన్నాడు, “నీ చేయి దేనిని పట్టుకొని దేనిపై ఆధారపడుతుందో, అది నీ దేవత.” నీ జీవితంలో ప్రధానంగా దేన్ని పెట్టుకొంటుందో, అది నీ దేవత. చెక్కబడిన పెద్ద గ్రానైట్ పక్షి ఎదుటనో లేక కొయ్య విగ్రహాల (రాతి కళ్లతో కూడిన) ముందు నీవు మ్రొక్కునక్కర లేదు, అయితే యెహోవాతో పోటీపడి యితర దేవతల మనకు ఉండవచ్చు. మనం బంగారు దూడ ఎదుట మ్రొక్కునక్కరలేదు, అయితే మనం బంగారాన్ని యింకను ఆరాధిస్తునే ఉండవచ్చు. చెక్కబడిన బయలు ప్రతిమకు ముందు మనం మోకాళ్ళాన పోవచ్చు, కాని మన దబ్బు అనే చెక్కబడిన ప్రతిమలు ఉంటాయి. అభ్యుదయేచ్ఛ వ్యర్థత, లేక దేవుని ఆరాధనకు పైన అహం ఎన్నడూ లేదని మనలో ఎవరిమైనా చెప్పగలమా? ఈ జీవితంలో అనేక సంగతులు మంచివే, అయితే అవి దేవుడు కావు.³⁰

“సృష్టికర్తకు బదులు సృష్టమును” అనేకులు సేవించే బహు సాధారణమైన మార్గం. దేవుని చిత్తమేదో అడిగి ఆయనను ఆనందింపజేయ ప్రయాసపడేదానికి బదులు మనలను మనమే సేవించుకొంటూ మన సొంత కోర్కెలను నెరవేర్చుకొన ప్రయాసపడడమయ్యుంటుంది. అనేకులు అహమును వృద్ధిచేసుకొంటూ దేవుడని తెలుపుతారు. “చిన్న దేవుడు, పెద్ద మాకు” అనేది వారి స్వభావమైయుంటుంది.

మానవజాతి దేవుని ఎలా అలక్ష్యపెట్టారో, ఆయనను మహిమపరచడంలో ఎలా

తప్పిపోయారో పౌలు ఆలోచిస్తుండగా, అతడు తన్నుతాను నిర్బంధించుకోలేకున్నాడు. 25వ వచనాన్ని అతడు ఈ మాటలతో ముగించాడు: “యుగములవరకు ఆయన స్తోత్రార్పణయొక్కాడు, ఆమేన్.” “స్తోత్రార్పణం” అని తర్జుమా చేయబడిన పదం (*eulogetos*) “eulogy” అని మనకున్న పదానికి సంబంధం కలిగియుంది (“ఒక మంచి మాట”). దాని అర్థం “స్తుతినొందదగినవాడు.”³¹ క్రొత్త నిబంధనలో, అది కేవలం దేవునికి మాత్రమే వాడబడింది. “ఆయన మాత్రమే యుగయుగములకు పూజార్పణ యొక్కాడు, ఆమేన్” అని Phillips అంటుంది.

నిరాక్షేపమైన ముగింపు

తరువాత రెండు పాఠాలలో, అన్యజనుల ప్రపంచాన్ని పౌలు ఎలా గణించాడో చూడబోతాం. ఏదియెలాగున్నా, పౌలు చేసిన నేరారోపణలు వాస్తవమని ఈ పాఠంలో మనం కవర్ చేసిన వచనాలు మనలను ఒప్పించాలి. నా మనస్సులో విగ్రహారాధన అనే అవమానకరమైన ఆచరణను గూర్చి అతడు మాటలాడి - “నేరారోపణ చేసినట్టి దోషులు” అని తీర్మానించినప్పుడు అతడు ఎత్తుగా నిలబడినట్లు నేనతని చూడగలను!

ముగింపు

చికాగోలో ఒక ఉదయం రోడ్డు కలిసే రద్దీ ఎక్కువగా ఉన్న చోట కఠిన ముఖం గల ఒక మనిషి నిలబడ్డాడు దారిని పోయేవారు త్వరగా వెళ్ళుతుండగా, ప్రతి ఒక్కరివైపు అతడు వ్రేలిని చూపుతూ భీకర స్వరంతో “దోషివి!” అని అంటున్నాడు. అనేకులు ఆగి తేరి చూచారు. ఆ తరువాత వారు తమ కండ్లను దించికొని తమ మార్గాల్లో త్వరగా వెళ్ళిపోయారు. ఒక మనిషి తన సహచరునితో, “అతనికి ఎలా తెలుసు?”³² అని అడిగినట్లు చెప్పబడింది.

కఠినమైన ముఖంతోను వ్రేలిని మనవైపు చూపించే ఆలాటి మనిషిని నీవు, నేను ఎదుర్కొనకపోవచ్చు; కాని మనం మనపట్ల నిష్కళంకంగా ఉండినట్లయితే, రోమా 1:18-25ను మనం పఠించినట్లయితే, మనం కూడా దోషులమేనని తీర్మానించుకుంటాం. దేవుడు మనకు ప్రసాదించిన దేవుని సత్యానికి మనం ఎల్లప్పుడు లోబడియుండినవారం కాము. దేవుని మన ఆలోచనల్లోనుండి, మన జీవితాల్లోనుండి కొన్నిసార్లు బయట నిలబెట్టినవారమే. మనలను నిర్మించినవానికంటే మన అహమును కొన్నిసార్లు ముందుగా పెట్టుకొనడం జరిగింది. ఆ “నేరారోపణ చేసినట్లు,” మనం కూడ దోషులమే.

1900 సంవత్సరాల క్రిందట ఎలాగో నేడును అలాగే - “దుర్మితీచేత సత్యమును అడ్డగించు మనుష్యుల యొక్క సమస్త భక్తిహీనతమీదను దుర్మితీమీదను దేవుని కోపము పరలోకమునుండి బయలుపరచబడుచున్నది” (1:18ఎ). “జీవముగల దేవుని చేతిలో పడుట భయంకరము” అనేది యింకను సత్యమే (హెబ్రీయులకు 10:31). దేవుని కృప యొక్క అవసరతను నీవు గుర్తించి ఉన్నట్లయితే, ప్రేమ పూర్వకమైన నమ్మికయొందే విధేయతతోకూడిన విశ్వాసంతో ఆయనయొద్దకు తిరుగమని నేను నిన్ను కోరుతున్నాను (అపొస్తలుల కార్యములు 2:36-38)!

సువార్తీకులకు, ఉపదేశకులకు నోట్లు

ఈ పాఠానికి వీలుపడే మరొక పేరు “మొదట, చెడ్డ వార్త.”³³ “సత్యాన్ని అణచేవారు” (18 వ.) మరియు “దేవుని సత్యాన్ని అసత్యానికి మార్చేవారు” (25 వ.) అనే అంశాలకు 1:18-25 మూల వాక్యాలుగా పని చేస్తాయి.

సూచనలు

¹John R. W. Stott, *The Message of Romans: God's Good News for the World*, The Bible Speaks Today series (Downers Grove, Ill.: Inter-Varsity Press, 1994), 69. ²Warren W. Wiersbe, *The Bible Exposition Commentary*, vol. 1 (Wheaton, Ill.: Victor Books, 1989), 518. ³పాలు తరచుగా వీలైయ్యే ఆక్షేపణలను ఎదురు చూచాడు, వీటిని మనం చూడబోతాం. ⁴W. E. Vine, Merrill F. Unger, and William White, Jr., *Vine's Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words* (Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1985), 651. ⁵*Ibid.*, 653. ⁶పాపమునకు విరోధంగా “నీతి కోపము” అనేది ఉంది, కాని మన కోపంలో ఎక్కువ భాగం స్వార్థపరమైనది. ⁷Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 2d ed., rev. William F. Arndt and F. Wilbur Gingrich (Chicago: University of Chicago Press, 1957), 582. ⁸Dave Miller, “The Meaning of Romans (3),” sermon presented on the *Truth in Love* television program, Fort Worth, Texas, 16 January 2002. ⁹Leon Morris, *The Epistle to the Romans* (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1988), 76. ¹⁰D. Stuart Briscoe, *Mastering the New Testament: Romans*, The Communicator's Commentary Series (Dallas: Word Publishing, 1982), 40.

¹¹Stott, 72. ¹²“దేవుడు దానిని విశదపరచెను” అనేదాన్ని గుర్తించు. దేవుడు తన్నుతాను బయలుపరచుకున్నాడు, మనిషి కనిపెట్టలేదు అనే వాస్తవాన్ని పౌలు నొక్కి చెప్పుతున్నాడు. ప్రకృతిని చూడడంవలన దేవుని మానవుడు కనుగొనలేదు (ప్రకృతి దైవతత్వశాస్త్రం ఊహిస్తున్నట్లు). ¹³James Burton Coffman, *Commentary on Romans* (Austin, Tex.: Firm Foundation Publishing House, 1973), 32-38. ¹⁴Halford E. Luccock, *Preaching Values in the Epistles of Paul*, vol. 1, *Romans and First Corinthians* (New York: Harper & Brothers, 1959), 23. అన్యజనులు సత్యాన్ని చేపట్టినా, వారు సత్యంవలన జీవింపలేదు అని పౌలు అంటున్నట్లు కొందరు నమ్ముతూ, పొందిక లేకుండా ఉంటారు. అయినా సందర్భంలో నొక్కి చెప్పేదేమంటే, తెలియని తనం (కావాలనే తెలియని తనం) పొందిక లేమికి బదులు. ¹⁵*The Analytical Greek Lexicon* (London: Samuel Bagster & Sons, 1971), 208. ¹⁶Leon Morris, *The Epistle to the Romans* (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1988), 82. ¹⁷Vine, 178-79. *Theotes*ను *theotes*నుండి (కొలోస్సయులకు 2:9లో కన్పించే) వేరు చేయాలి. రోమా 1, కొలోస్సయులకు 2 - రెండింటిని KJV “Godhead” అని తర్జుమా చేస్తుంది. అయితే మొదటి పదం దేవుని గుణ లక్షణాలను సూచిస్తుండగా, రెండవది దేవుని సారమును తెలుపుతోంది. “God-hood” అనే పాత ఆంగ్ల పదంనుండి “Godhead” వచ్చింది. ¹⁸Bill Bruster, in *Illustrating Paul's Letters to the Romans*, comp. James F. Hightower (Nashville: Broadman Press, 1984), 20నుండి సేకరించబడినది. ¹⁹Jim McGuiggan - ప్రకృతినుండియే ఏకేశ్వరవాదాన్ని ఋజువు చేయలేం (Jim McGuiggan, *The Book of Romans*, Looking Into the Bible Series (Lubbock, Tex.: Montex Publishing Co., 1982), 76-77.) దేవుడొక్కడే, అయితే పౌలు యిక్కడ మరొక విషయాన్ని చర్చిస్తున్నాడు. ²⁰Quoted in Jim Townsend, *Romans: Let Justice Roll* (Elgin, Ill.: David C. Cook Publishing Co., 1988), 14. ²¹Bruce Barton, David Veerman, and Neil Wilson, *Romans*, Life Application Bible Commentary (Wheaton, Ill.: Tyndale House Publishers, 1992), 28. ²²KJVలో “వ్యర్థమైన” అంటే

అసలు “కాఫీ” లేక “పనికీమాలిన” అని అర్థం. “వారి తలంపులందు ప్రయోజనంలేనివారయ్యారు” అని NKJV అంటుంది. ²³Vine, 657. ²⁴Ibid., 246. ²⁵లాటిన్‌లో *homo* అంటే మనిషి మరియు *sapiens* అంటే “జ్ఞానముగల” అని అర్థం. ²⁶Coffman, 41. ²⁷ఈ పాఠాన్ని ఉపయోగించేటప్పుడు, నీవున్న పరిస్థితులకు అనువుగా ఉపయోగించుకో, నీవు ఉదాహరణలు యివ్వగోరవచ్చు. ²⁸Glen Pace, sermon preached at Judsonia church of Christ, Judsonia, Arkansas, 5 January 2003. ²⁹Chester Warren Quimby, *The Great Redemption* (New York: Macmillan Co., 45-46. ³⁰David Roper, “*The Day Christ Came (Again)*” and *Other Sermons* (Dallas: Christian Publishing Co., n.d.), 64-65నుండి సేకరించబడినది.

³¹J. W. McGarvey and Phillip Y. Pendleton, *Thessalonians, Corinthians, Galatians and Romans* (Cincinnati: Standard Publishing, n.d.), 305. ³²Alton H. McEachern, in *Illustrating Paul's Letters to the Romans*, comp. James F. Hightower (Nashville: Broadman Press, 1984), 20-21నుండి సేకరించబడినది. ³³Briscoe, 38.